

Ossendrecht, 22 mei 2019

Aan het College van B & W van de Gemeente Woensdrecht

Betreft: schriftelijke vragen PvdA ex art. 34 RvO Gelopen traject kunstwerk Whisky Four en toekomstige opdrachten bij projecten waarbij subsidies en sponsorgelden wel/niet worden binnen gehaald.

N.a.v. de ontvangen Brief inzake beëindiging project Whisky Four monument, die in de Opinieraad Ruimte 5/2/2019 als ingekomen stuk is behandeld met zowel schriftelijke beantwoording als een mondelinge toelichting door de Wethouder is contact gezocht met de kunstenaar.

De heer is gevraagd door PvdA Woensdrecht om inzicht te geven hoe een kunstenaar van een schets een kunstwerk maakt, dit heeft hij met enthousiasme op de Algemene Leden Vergadering van 21 februari jongstleden toe gelicht met schetsen, die ter plaatse werden gemaakt.

Kunst en Cultuur is in feite alles waar een mensenhand aan te pas is gekomen. Altijd ligt er iets eigens van de maker in en daarom gaat het over wie we zijn en wie we kunnen zijn, waar we vandaan komen en waar we naartoe gaan en over onze drijfveren en motieven.

Cultuur is belangrijk voor de leefbaarheid in Woensdrecht. Het gaat over vorm, over beleving en waardering. Het vraagt creativiteit en vaak samenwerking. Zo werkt het verbindend.

In die grote verscheidenheid komt ook de identiteit van onze gemeente tot uitdrukking. Daar moet het beleid op inspelen.

Het Cultuurbeleid in onze gemeente zou daar goed op kunnen aansluiten en aanvullen. Juist voor de PvdA Woensdrecht is het altijd belangrijk geweest dat alle vormen van cultuur toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen en dat elke cultuuruiting van waarde is en onze inwoners interesseren voor cultuur en daarmee kennis laten maken.

Onder “cultuur” horen ook onze bestaande als toekomstige monumenten. Zij verdienen een mooie plaats in onze samenleving om de historie, eigen identiteit van de kern, te behouden en aan onze toekomst, de jongeren, door te vertellen welke geschiedenis deze streek heeft meegemaakt.

Een eerste aanzet tot behoud van ons cultureel erfgoed is het maken van een goede inventarisatie van alle zaken die tot dit erfgoed behoren daarna kan er gekeken worden hoe en wat we willen behouden en breed aan het publiek willen tonen.

PvdA Woensdrecht plaatst cultuureducatie en muziekonderwijs, in samenwerking met culturele voorzieningen, kunstenaars en het onderwijs, hoog op de agenda. Jongeren moeten zeker zijn dat er mogelijkheden bestaan om meer in contact te komen met kunst en cultuur. Zij moeten een beroep kunnen doen op een subsidiepot om kunst en cultuur binnen onze

gemeentegrenzen een “volwassen” status te geven. Hiervoor is het nodig om een duidelijk gemeentelijk beleid en voor stimulering van de jeugd in kunst en cultuur te veranderen.

Het legendarische vlieg stuntteam Whisky Four heeft de gemeente Woensdrecht op de kaart gezet. Helaas zijn 2 teamleden op 8 juni 1965 tijdens een crash om het leven gekomen. Dit historisch feit is het waard om toegevoegd te worden aan het Woensdrechtse cultureel erfgoed.

Helaas wordt er vanaf 2014 al een poging gedaan om een kunstwerk ter nagedachtenis van de Whisky Four te realiseren.

Eerdere vragen hebben tot op heden geen duidelijk inzicht gegeven in de tijdlijn van de genomen stappen.

Verschillende mediabronnen zijn geraadpleegd, ook de uitleg van de huidige portefeuillehouder en een persoonlijk gesprek met de kunstenaar geven geen eenduidig inzicht.

Ontzettend jammer, dat dit project tot op heden nog niet het gewenste resultaat heeft geleid. Het lijkt of er meerdere belevingen zijn rondom dit prachtige project.

Daarom heeft de PvdA-fractie de volgende vragen:

1. Welke opdracht is gegeven voor het ontwerpen van het ‘Whisky Four’ monument?
2. Graag ontvangt PvdA Woensdrecht schriftelijk inzicht in de stappen die genomen zijn van dit project op chronologische volgorde.
3. Mocht uit de chronologische volgorde blijken, dat de manier van communicatie tussen de gemeente Woensdrecht (opdrachtgever), (de ontwerper/kunstenaar) en de pers (verschillende media) op bepaalde onderdelen niet helder is geweest en daardoor de heer niet betamelijk is behandeld is het wenselijk om alsnog excuses aan te bieden richting de heer.
Graag schriftelijke terugkoppeling van dit feit.

Uit het collegebesluit van 21/11/2017 kan niet de conclusie getrokken worden, dat de opdracht is of wordt stopgezet voor het uitvoeren van het kunstwerk door de heer.

4. Wanneer is dit besluit genomen en waar is dit besluit terug te lezen?
5. Hoe kan het zijn, dat de verstrekte informatie op 5/2/2019 door de wethouder, niet bekend was bij de uitvoerder van de opdracht?

Per 09-07-2018 is de subsidieaanvraag afgewezen, maar per 1-9-2018 wordt er via Aviolanda een artikel geplaatst, dat het kunstwerk er gaat komen?

6. Graag uitleg over deze verwarring.

In het artikel van BNDeStem van 12-02-2019 worden ideeën omtrent het kunstwerk gevraagd.

7. Zijn er al ideeën binnen gekomen?
8. Hoe gaat het project ‘Kunstobject Whisky Four’ nu verder?

De verbinding van historisch cultureel erfgoed, het heden in de vorm van werkgelegenheid en identiteit is goed om dit te borgen voor de gemeente Woensdrecht en zijn inwoners.

9. Is er een procedure over hoe een opdracht, voor het ontwerpen van een kunstwerk, wordt uitgegeven en bewaakt? Zo ja, graag inzicht in dit proces. Zo nee, is het niet verstandig een dergelijke procedure op te stellen om duidelijkheid te geven in de toekomst.

Met dank en met vriendelijke groeten,

Wendy de Koning-Bogers
Fractievoorzitter PvdA Woensdrecht

Jeroen Beunk
Raadslid PvdA Woensdrecht

Ruud Gaarkeuken
Burgerlid PvdA Woensdrecht

Cees Jaspers
Burgerlid PvdA Woensdrecht

Peter van Heijst
Burgerlid PvdA Woensdrecht

Geraadpleegde bronnen:

1. 04-08-2015: <https://www.internetbode.nl/regio/woensdrecht/nu-bergen-op-zoom/178690/allure-plan-komt-van-de-grond?redir>)

Allure-plan komt van de grond

dinsdag 4 augustus 16:43 - 2015 [Nu Bergen op Zoom](#)

WOENS DreCHT - De gemeente Woensdrecht maakt 50.000 euro vrij om enkele deelprojecten uit het plan Van A naar B, dat was ingediend voor het provinciale investeringsprogramma Landschappen van Allure, uit te voeren. Het gaat daarbij om het realiseren van het kunstwerk voor de Whiskey Four en het herstellen van de zichtlijnen op de Brabantse Wal. Daarnaast hoopt de gemeente op een cofinanciering voor de aanpak van de verdroging van het Eiland bij Huijbergen en de ontwikkeling van een agrarisch innovatiecentrum.

Dat de gemeente vorig jaar voor de tweede keer naast een subsidie van Landschappen van Allure pakte, betekent volgens het college niet dat het omvangrijke plan Van A naar B niet alsnog wordt uitgevoerd. Het plan volgt de Napoleontische route van Antwerpen naar

Bergen op Zoom en rijgt zo diverse deelprojecten langs de Brabantse Wal aan één ketting.

Via andere financieringsmogelijkheden wil de gemeente alsnog zoveel mogelijk deelprojecten uit het plan uitvoeren. Daarom maakt het college nu 50.000 euro vrij uit het budget voor Toeristische Ontwikkeling om vier deelprojecten op te starten.

Whiskey Four

Het grootste deel van het budget gaat naar het herstellen van de zichtlijnen van de Brabantse Wal. Daarvoor stelt het college 20.000 euro beschikbaar. "De overgang van de Brabantse Wal naar het poldergebied is vanaf de snelweg A4/A58 niet te zien. Via dit project willen we de zichtlijnen creëren vanaf de snelweg, de hoogteverschillen accentueren en via beplanting ontsnippering in het groen tegengaan", legt gemeentewoordvoerder uit.

Een bedrag van 15.000 euro wordt vervolgens uitgetrokken voor de realisatie van het kunstwerk ter nagedachtenis aan het legendarische vlieg stuntteam Whiskey Four, dat gevestigd was op vliegbasis Woensdrecht. Dit jaar is het precies vijftig jaar geleden dat twee piloten van het team verongelukten, toen zij tijdens een demonstratie tegen elkaar opvlogen. Duizenden mensen waren getuigen van het ongeval. Een halve eeuw na het ongeluk wil de gemeente de piloten eren met een kunstwerk op de rotonde tussen de Bunkerbaan en de Kooiweg.

Hoeve het Hooghuis

Daarnaast reserveert de gemeente 15.000 euro voor het opstarten van twee subsidietrajecten. Samen met waterschap Brabantse Delta hengelt de gemeente naar een subsidie uit het Provinciaal Ontwikkelingsfonds Platteland voor het tegengaan van de verdroging en het herstel van het ven bij het Eiland bij Huijbergen.

Ook hoopt de gemeente op een provinciale bijdrage uit hetzelfde fonds voor de ontwikkeling van een ecologisch en agrarische innovatiecentrum. Dat zou zijn plaats moeten krijgen in Hoeve het Hooghuis aan de Bosstraat in Woensdrecht.

2. 04-08-2015: <https://www.nu.nl/bergen-op-zoom/4100769/woensdrecht-maakt-50000-euro-vrij-allure-projecten.html>

04 augustus 2015 20:18

De gemeente Woensdrecht maakt 50.000 euro vrij om enkele deelprojecten uit het plan Van A naar B, dat was ingediend voor het provinciale investeringsprogramma Landschappen van Allure, uit te voeren.

Het gaat daarbij om het realiseren van het kunstwerk voor de Whiskey Four en het herstellen van de zichtlijnen op de Brabantse Wal.

Daarnaast hoopt de gemeente op een cofinanciering voor de aanpak van de verdroging van het Eiland bij Huijbergen en de ontwikkeling van een agrarisch innovatiecentrum.

Dat de gemeente vorig jaar voor de tweede keer naast een subsidie van Landschappen van Allure greep, betekent volgens het college niet dat het omvangrijke plan Van A naar B niet alsnog wordt uitgevoerd.

Het plan volgt de Napoleontische route van Antwerpen naar Bergen op Zoom en rijgt zo diverse deelprojecten langs de Brabantse Wal aan één ketting.

Via andere financieringsmogelijkheden wil de gemeente alsnog zoveel mogelijk deelprojecten uit het plan uitvoeren. Daarom maakt het college nu 50.000 euro vrij uit het budget voor Toeristische Ontwikkeling om vier deelprojecten op te starten.

Whiskey Four

Het grootste deel van het budget gaat naar het herstellen van de zichtlijnen van de Brabantse Wal. Daarvoor stelt het college 20.000 euro beschikbaar.

"De overgang van de Brabantse Wal naar het poldergebied is vanaf de snelweg A4/A58 niet te zien. Via dit project willen we de zichtlijnen creëren vanaf de snelweg, de hoogteverschillen accentueren en via beplanting ontsnippering in het groen tegengaan", legt gemeentewoordvoerder Sharan Kok uit.

Een bedrag van 15.000 euro wordt vervolgens uitgetrokken voor de realisatie van het kunstwerk ter nagedachtenis aan het legendarische vlieg stuntteam Whiskey Four, dat gevestigd was op vliegbasis Woensdrecht.

Dit jaar is het precies vijftig jaar geleden dat twee piloten van het team verongelukten, toen zij tijdens een demonstratie tegen elkaar opvlogen. Duizenden mensen waren getuigen van het ongeval.

Een halve eeuw na het ongeluk wil de gemeente de piloten eren met een kunstwerk van Jac van Nes op de rotonde tussen de Bunkerbaan en de Kooiweg.

Hoeve het Hooghuis

Daarnaast reserveert de gemeente 15.000 euro voor het opstarten van twee subsidietrajecten. Samen met waterschap Brabantse Delta hengelt de gemeente naar een subsidie uit het Provinciaal Ontwikkelingsfonds Platteland voor het tegengaan van de verdroging en het herstel van het ven bij het Eiland bij Huijbergen.

Ook hoopt de gemeente op een provinciale bijdrage uit hetzelfde fonds voor de ontwikkeling van een ecologisch en agrarische innovatiecentrum. Dat zou zijn plaats moeten krijgen in Hoeve het Hooghuis aan de Bosstraat in Woensdrecht.

3. 16-08-2016: <https://www.bndestem.nl/nieuws/nog-geen-kunstwerk-voor-gecrasht-stuntteam-whisky-four-in-hoogerheide~a5cb2042/>

Deze schets van Van Nes toont hoe het beeld er ongeveer uit komt te zien. © artist's impression gemeente Woensdrecht

Nog geen kunstwerk voor gecrasht stuntteam Whisky Four in Hoogerheide

HOOGERHEIDE - De plaatsing van een kunstwerk op een rotonde op de Bunkerbaan in Hoogerheide over de Whisky Four laat nog even op zich wachten.

Redactie 16-08-16, 06:09 Bron: destem

De opzet was dat vorig het jaar het kunstwerk al geplaatst zou worden. Het was vorig jaar op 8 juni vijftig jaar geleden dat twee straaljagers van het type Lockheed T-33 van het stuntteam Whisky Four neerstortte tijdens een vliegshow op de vliegbasis Woensdrecht waar het team was gevestigd.

De twee piloten kwamen bij het ongeluk om het leven. Het kunstwerk, dat ontworpen is door de Hoogerheidense kunstenaar , zou bekostigd worden door de gemeente Woensdrecht en de Vliegbasis Woensdrecht.

Toen in 2014 de plannen voor het kunstwerk werden gepresenteerd ging de gemeente Woensdrecht er nog van uit dat de kosten betaald zouden kunnen worden uit de subsidie 'Landschap van Allure' van de provincie Noord Brabant. "Woensdrecht pakte naast de subsidie en nu zijn we op zoek naar sponsoren," legt gemeentewoordvoerder uit.

4. 2017-11-21 Openbare besluitenlijst_College_BW_21_november_2017

<https://www.woensdrecht.nl/document.php?m=28&fileid=124375&f=847dc764480dc1490908ed21d5aa4a7b&attachment=1&c=142057>

3.1 Z17.05627 - Realisatie kunstwerken Whisky Four en Prinses Paulientje

Whisky Four en Prinses Paulientje zijn twee bekende verhalen uit de geschiedenis van de gemeente Woensdrecht. Whisky Four was een demonstratieteam van de Koninklijke luchtmacht, waarvan er twee piloten zijn omgekomen door een botsing tijdens een vliegshow op hun thuisbasis in de gemeente Woensdrecht. Prinses Paulientje is het kleinste vrouwtje ter wereld, afkomstig uit Ossendrecht. Twee verschillende maar belangrijke verhalen voor onze gemeente. Om de historische verhalen uit de gemeente Woensdrecht blijvend te kunnen vertellen heeft het College besloten om Verslag College B&W, gehouden op datum 21-11-2017, voor beide een kunstwerk te realiseren. Tevens is besloten een stripboek rondom Prinses Paulientje te realiseren. Het college van de gemeente Woensdrecht besluit:

1. In te stemmen met de realisatie van het kunstwerk en het stripboek rondom Prinses Paulientje
2. De portefeuillehouder te verzoeken ten behoeve van het onderhavig voorstel voor de realisatie van het kunstwerk Whisky Four een plan te presenteren waarvan de kosten voor de gemeentelijke begroting substantieel lager zijn
3. De kosten voor het kunstwerk Paulientje ten laste van het product Toeristische Ontwikkeling (nummer 65602100) en voor het stripboek Paulientje ten laste van het product Overige Activiteiten in het kader van Onderwijs (nummer 64803000) te brengen

5. 09-07-2018: Jaarstukken 2017

In 2017 is er gezamenlijk met stakeholders en lokale ondernemers geprobeerd het kunstwerk Whisky Four tot uitvoering te brengen. Hiervoor is subsidie aangevraagd bij het Brabants Kunst en Cultuur Centrum. De aanvraag is afgewezen, de kosten voor realisatie zijn te hoog om het project zonder subsidie te realiseren.

1. 01-09-2018: https://aviolanda.nl/whisky-four-kunstwerk-op-rotonde-bunkerbaan/?cli_action=1555446007.785

01 SEP WHISKY FOUR KUNSTWERK OP ROTONDE BUNKERBAAN

Geplaatst op 09:30h in [Aerospace News \(ENG\)](#) door [gemeente](#)
Afgelopen woensdag nam kolonel afscheid van de vliegbasis Woensdrecht. Namens het college van burgemeester en wethouders kon burgemeester Steven Adriaansen de kolonel mededelen dat de plannen om op de rotonde op de Bunkerbaan nabij de vliegbasis een kunstwerk te plaatsen met daarin verwerkt het voormalige Whisky Four team nu concreet vorm krijgen. De Kolonel ontving een ingelijste schets van het kunstwerk. Daarmee gaat een belangrijke wens van de kolonel in vervulling.

Het kunstwerk met een verwijzing naar het Whisky Four-team is uitgewerkt door kunstenaar uit Hoogerheide. Het is volgend jaar 50 jaar geleden dat twee van de vier vliegtuigen van het Woensdrechtse stuntteam verongelukte op vliegbasis Woensdrecht. Het is de bedoeling dat het kunstwerk volgend jaar gereed is.

2. **Opinieraad Ruimte 5/2/2019 8.A.7. Brief inzake beëindiging project Whisky Four monument**

<http://ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=woensdrecht&agendaaid=22798c46-f9aa-493d-a7d1-0b04a286ef3f&FoundIDs=&year=2019>

<https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=woensdrecht&id=100099152>

De beantwoording van AKT is schriftelijk uitgewerkt, zie bovenstaande link.

De beantwoording van D66 wordt door de wethouder mondeling toegelicht. Zie videoverslag 1:43:50, zie bovenste link.

3. 11-02-2019: Huisbezoek

PvdA fractievoorzitter heeft het videoverslag met de kunstenaar en zijn vrouw bekeken

n.a.v. zijn verhaal.

Feiten komen niet overeen!

4. [hoogerheide-komt-er-niet-te-duur~a2d7e74e/-op-zoom/kunstwerk-voor-whisky-four-in-](#)

Whisky Four in 1965, v.l.n.r. Henk van Dommelen, Ruud Liem, Harry Peerboom, Hans Sommer en reserve Achiel Helderweirt. foto Archief Luchtmacht

Kunstwerk voor Whisky Four in Hoogerheide komt er niet: te duur

HOOGERHEIDE - Een kunstwerk van ruim tien meter hoog op de rotonde bij de Bunkerbaan/Kooiweg in Hoogerheide is definitief van de baan.

Het kunstwerk zou er ter nagedachtenis komen aan het vlieg stuntteam The Whisky Four. Op 8 juni 1965 stortte twee van de vier straaljagers neer tijdens een vliegshow op de vliegbasis Woensdrecht. De twee piloten kwamen daarbij om het leven. In 2015, 50 jaar na de fatale crash, kwam bij de gemeente Woensdrecht het idee opborrelen om een kunstwerk te laten maken over The Whisky Four. De Hoogerheidense kunstenaar ging aan de slag en maakte een ontwerp van ruim tien meter hoog. Kosten 125.000 euro.

Bekostiging

Bij de gemeente Woensdrecht wilde men het kunstwerk bekostigen met een subsidie van Landschap van Allure, maar de subsidieaanvraag werd afgekeurd. "We hebben vervolgens geprobeerd om sponsors te vinden om het kunstwerk te realiseren", zegt de Woensdrechtse wethouder Hans de Waal. "Er zijn helaas niet voldoende sponsors gevonden waardoor we een streep hebben moeten zetten door dit ambitieuze plan." De Waal vindt dit bijzonder jammer. "Het was een prachtig ontwerp."

Dit stuntteam was wereldwijd bekend

Hans de Waal, wethouder

Toch gaat De Waal verder met het zoeken naar andere ideeën en mogelijkheden om op de rotonde alsnog een kunstwerk te plaatsen ter nagedachtenis aan de Whisky Four, die de vliegbasis Woensdrecht als thuishaven hadden. "Dit stuntteam was wereldwijd bekend", weet hij.

Alternatief

Vorig jaar leek het er even op dat er een alternatief zou komen. "Bij de luchtmacht hadden zo nog een straaljager staan van het type Gloster Meteor. Een van de types vliegtuigen waar het stuntteam mee heeft gevlogen. We konden dit toestel krijgen van De Luchtmacht maar er waren nog andere kapers op de kust en we pakte er helaas net naast. Dit toestel wilden we graag op de rotonde plaatsen." Toch geeft De Waal de moed nog niet op. "We zijn nog steeds op zoek naar een straaljager. En als dat niet lukt, moet er wat anders komen." Hij hoopt ook dat er mensen zijn met ideeën voor een kunstwerk op de rotonde. "Iedereen mag meedenken." Een ding staat voor De Waal als een paal boven water. "Er moet op de rotonde absoluut een kunstwerk komen."